

ANLATIMDA BAKIŞ AÇILARI

Olaya dayalı metinlerde anlatıcının başvurduğu üç tür bakış açısı vardır:

1. Kahraman Bakış Açısı

Anlatıcı olayın kahramanlarından biridir ve başından geçenleri anlatır. Bu bakış açısında birinci kişi ağız kullanılır.

Örnek

Bugün arkadaşlarla buluşup sinemaya gittik. Film gerçekten çok etkileyiciydi. Sinema çıkışı yemek yedik, bir iki mağaza dolaşıp evlere dağıldık.

2. Gözlemci Bakış Açısı

Anlatıcı olayları bir kamera tarafsızlığıyla anlatır. Bu bakış açısında üçüncü kişi ağız kullanılır.

Örnek

Kadınlar evin önünde oturmuş dantel yapıyorlardı. Bu onların günlük rutinleri hâline gelmişti. Bir taraftan da akşam ne yemek yapacaklarını konuşuyorlardı. Birbirlerinden de yemek tarifi almayı ihmal etmiyorlardı.

3. İlahi (Tanrısal/Hâkim) Bakış Açısı

Anlatıcının her şeyi gördüğü, olayların gidişatına hâkim olduğu bakış açısıdır. Anlatıcı kahramanların içinden geçenleri dâhi bilir. Bu bakış açısında üçüncü kişi ağız kullanılır.

Örnek

Ali nerede hata yaptığını uzun uzun düşündü. Oysaki arkadaşını kırmak istememişti. Hemen arayıp özür dilemek istedi ama çekindi. Arkadaşının kalbini tekrar kazanabilmek için çokça uğraşması gerektiğini biliyordu. Ne yapabilirim diye kafa yormaya başladı.

Uygulama

Aşağıdaki metinlerde kullanılan bakış açılarını noktalı yerlere yazalım.

Çocuk, elinde büyük bir yemek kabıyla sokağın başındaki bahçeye geldi. Sonra küçük hayvan dostlarını etrafına toplayıp başladı doyurmaya. Küçük dostları karınlarını doyurdukça çocuğun yüzündeki gülümseme büyüyordu. Karınları doyan hayvanlar da kuyruklarını sallaya sallaya çocuğun etrafında sevgi gösterisinde bulunuyorlardı. Çocuk bir süre küçük dostlarıyla sarmaş dolaş oynadı. Artık akşam çökmek üzereydi. Çocuk, yemek kabını alıp evin yolunu tuttu. Tabii küçük dostları çocuğun peşini bırakmıyorlardı. Çocuk, yarın da geleceğini söyleyip küçük dostlarıyla vedalaştı.

Sevgi'nin bugün temizlik günüydü. Tüm evi dip köşe temizlemeye kararlıydı. Salondan başlayıp odalara daha sonra ise mutfak ve banyoya geçti. Süpürülmedik ve silinmedik bir yer bırakmadı. Sonra dolaplardaki fazla eşyaları ayırdı ve kullanılabılır durumda olanları belediyenin mahalle aralarına yerleştirdiği giysi toplama kutularına bıraktı. İç rahatlığıyla bal dök yala kıvamına getirdiği evine baktı. Yaptığı temizlik içine sinmişti. O yüzden yorulduğuma değdi diye içinden geçirerek dinlenmeye çekildi.

Yeni bir hafta daha başladı. Pazartesi günleri bazen zor geçiyor. Belki de psikolojimi bu yönde olumsuz etkilediğim içindir. Pazartesi sendromunu bu kadar hayatıma yerleştirmemeliydim. Gerçi kendim yerleştirdiğim gibi yine kendim bu psikolojiden kurtulabilirim. Sonuçta her şey benim elimde değil mi? Tabii ki de elimde. Olumsuz bakış açısını hayatımdan çıkaracağım. Çünkü mutsuz hissetmemin nedeni bu bakış açısı. Oysaki yeni bir hafta, yeni bir gün demek, taze taze umutlar demek. Siz siz olun hayata pozitif bakın. O zaman tüm güzelliklerin etrafınızda zaten var olduğunu görürsünüz.

Örnek Soru

Aşağıdaki metinlerden hangisinde kullanılan bakış açısı diğerlerinden farklıdır?

- A) Annesini hastanede bırakan kadın, yolda ağır ağır yürümeye devam ediyordu. Sanki ayakları ondan bağımsız hareket ediyordu. Evde kardeşlerine ne söyleyeceğini düşündü kara kara. Zor günlerin kendisini beklediğini biliyordu.
- B) Suat işe giderken bir alt sokağı kullanıyordu. İki aydır çalıştığı yerden maaşını alamadığından esnafa olan borcunu ödeyememişti. İş yerine vardığında patronun odasına gitti ve maaşlarının ne zaman ödeneceğini sordu. Bir iki gün içinde ödeneceği cevabını alınca oturup hesap kitap yapmaya başladı.
- C) Kadir, düşüncesizce ağızından çıkan sözleri çürütmek için işi şakaya vursa da Mehmet çoktan alınmıştı söylediklerine. Duyduğu sözler karşısında ne diyeceğini bilemeyen Mehmet, önce sözleri umursamıyormuş gibi bir tavır takınmak istedi ama beceremedi. Kadir de hâlâ karşısında pişkin pişkin sırıtıyordu.
- D) Gül, yorganın altına saklanmış, gök gürültüsünün geçmesini bekliyordu. Bir süre dinledikten sonra gök gürültüsünün son bulduğunu düşünerek kafasını yorganın altından çıkardı. Gök tekrar patlayınca gözleri korkudan kocaman açıldı ve yataktan fırladığı gibi annesinin yanına koştu.

CEVAP: